

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 235.920 van 29 september 2016
in de zaak A. 220.315/IX-8932**

In zake: Siebe PASTEELS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Luc Forier
kantoor houdend te 3700 Tongeren
Bilzersteenweg 243
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW COMITÉ VOOR ONDERWIJS ANNUNTIATEN
HEVERLEE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jan Bergé en Kristien Vanderheiden
kantoor houdend te 3000 Leuven
Naamsestraat 165
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 20 september 2016, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van:

“- de beslissing dd. 5 september [2016] van de Interne Beroepscommissie [...] waarbij het verzoekschrift tot hoger beroep van [Siebe Pasteels] tegen de beslissing dd. 29 juni 2016 van de Delibererende Klassenraad van klas 202, tweede leerjaar van de eerste graad Moderne Wetenschappen van het Heilig-Hartinstituut te Heverlee waarbij aan Siebe Pasteels een oriënteringsattest B werd toegekend [...], werd afgewezen en vermelde beslissing van de Delibererende Klassenraad dd. 29 juni 2016 volledig werd gehandhaafd, zoals meegedeeld [...] per mail dd. 6 september 2016 [...]
- de beslissing dd. 5 september [2016] van de Interne Beroepscommissie [...] waarbij het verzoekschrift tot hoger beroep van [Siebe Pasteels] tegen de beslissing dd. 29 juni 2016 van de Delibererende Klassenraad van klas 202, tweede leerjaar van de eerste graad Moderne Wetenschappen van het

Heilig-Hartinstituut te Heverlee waarbij aan Siebe Pasteels een oriënteringsattest B werd toegekend [...], werd afgewezen en vermelde beslissing van de Delibererende Klassenraad dd. 29 juni 2016 volledig werd gehandhaafd, zoals meegedeeld [...] per mail dd. 7 september 2016 [...] en per aangetekende brief dd. 6 september 2016 [...].”

In hetzelfde verzoekschrift vordert de verzoekende partij “[d]e verwerende partij te bevelen binnen [...] 5 kalenderdagen na de datum van de uitspraak van [het] arrest de beroepscommissie terug samen te stellen met het oog op een nieuwe beslissing, meer bepaald te onderzoeken of de clausuleringen voor de richtingen TSO Handel en TSO Handel-Talen dienen gehandhaafd te blijven”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 september 2016, om 14.00 uur.

Staatsraad Bruno Seutin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Ken Aerts, die *loco* advocaat Luc Forier verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Jan Bergé, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is tijdens het schooljaar 2015-2016 leerling in het tweede leerjaar van de eerste graad ‘moderne wetenschappen’ in het Heilig-Hartinstituut te Heverlee.

3.2. Op het einde van het schooljaar behaalt verzoeker een jaartotaal van 54,6%, met jaartekorten voor Frans (39,8%) en wiskunde (38,4%).

De over hem delibererende klassenraad kent aan verzoeker een oriënteringsattest B toe, met clausulering voor “alle onderverdelingen ASO, Beeldende en architecturale kunsten KSO, Sociale en technische wetenschappen TSO, Techniek-wetenschappen TSO, Industriële wetenschappen TSO, Handel TSO en Handel-talen TSO”. Deze beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Op basis van de zware tekorten voor Frans en wiskunde en de zwakke resultaten voor o.a. de basisoptievakken, zijn wij van oordeel dat Siebe onvoldoende basis heeft om de tweede graad aan te vatten. Het totale leerstofpakket van het tweede leerjaar is voor Siebe te zwaar uitgevallen. Hij presteerde erg wisselvallig en had moeite met het verwerken van grotere leerstofgehelen. Vandaar dat hij zware tekorten heeft voor deze hoofdvakken. Daarom besloot de klassenraad Siebe dit hoger genoemd attest toe te kennen. Met dit attest kan hij overgaan naar een praktisch technische richting in een andere school, een bso-richting of kan hij desgewenst het tweede jaar overdoen.”

De klassenraad geeft daarbij aan verzoeker het volgende advies:

“De klassenraad raadt Siebe niet aan het jaar over te doen, maar te opteren voor een studierichting binnen een praktisch technische richting in een andere school. Wij zijn ervan overtuigd dat deze richtingen beter beantwoorden aan zijn mogelijkheden. We hopen dat hij de gepaste studierichting vindt, waardoor zijn motivatie om te werken zal toenemen. [...]”

3.3. Op 29 juni 2016 vindt een overleg plaats tussen de moeder van verzoeker en de graaddirecteur. Omtrent dat overleg wordt het volgende genotuleerd:

“De mama vraagt naar de mogelijkheid om een theoretische richting in het TSO aangeboden op het Heilig Hartinstituut open te laten of Siebe een bijkomende kans te geven tot slagen via bijkomende proeven.

Haar argumenten:

- Siebe volgt al een hele tijd bijles wiskunde bij een privé leerkracht en geeft daar de indruk beter overweg te kunnen met de leerstof dan op school.
- Siebe heeft geen goede studiehouding waardoor hij heel wat kansen verspeelt. Hij beseft de consequenties onvoldoende.
- De alternatieve studierichtingen die opengelaten worden op basis van hoger genoemd attest interesseren Siebe niet.
- Siebe wil niet van school veranderen.”

3.4. Op 1 juli 2016 beslist de graaddirecteur om de over verzoeker delibererende klassenraad niet opnieuw samen te roepen. Daarbij overweegt zij het volgende:

“• De klassenraad nam een redelijke beslissing op basis van de diepe tekorten voor de hoofdvakken, Frans (39.8%) en wiskunde (38.4%) waarbij zowel de permanente evaluatie als de drie examenreeksen tekorten vertonen die naarmate de hoeveelheid leerstof en moeilijkheidsgraad toenam steeds dieper werden (examen Frans juni: 19.4% en examen wiskunde juni: 28.5%)

- De zwakke cijfers voor meerdere andere vakken en het totale jaarprocent van slechts 54.6%
- De mogelijkheid die openblijft om verder te studeren binnen een praktisch-technische richting in het derde jaar TSO.
- Uit het gesprek met de mama van Siebe is geen informatie gekomen waarvan de klassenraad nog niet op de hoogte was.”

3.5. Met een 6 juli 2016 gedateerd verzoekschrift stellen de ouders van verzoeker beroep in bij de interne beroepscommissie van de verwerende partij. Zij voeren het volgende aan:

“A. Onterechte clausuleringen

1. De motivering van de delibererende klassenraad om voornoemd oriënteringsattest B met talrijke clausuleringen toe te kennen was dat Siebe zware tekorten had voor Frans en Wiskunde en zwakke resultaten voor o.a. de basisoptievakken.
2. Verzoekers beseffen en aanvaarden dat een richting in het ASO te hoog gegrepen is voor Siebe.
3. Siebe heeft nadat hij kennis kreeg van voornoemd B-atteest, de belangstellingsproef ‘I-like’ afgelegd.

Deze test werd ontwikkeld door het CLB.

Uit deze test bleek dat de interesse van Siebe voor het derde jaar secundair onderwijs duidelijk uitging naar een richting handel-economie [...].

4. Siebe is zeer gemotiveerd om volgend schooljaar de TSO-richting Handel te volgen.

De tekorten voor Wiskunde en Frans rechtvaardigen niet de volgende clausuleringen: Sociale en Technische wetenschappen TSO, Handel TSO en Handel-Talen TSO om volgende redenen.

5. De vakken Frans en Wiskunde besloegen 5 uur per week.

Het is niet omdat een leerling een onvoldoende behaalt voor een 5-uren vak in een behoorlijk zware richting van het ASO dat hij het jaar nadien ipso facto een onvoldoende voor deze vakken zal behalen in een richting van het TSO waar deze vakken minder uren per week beslaan.

Het niveau van Wiskunde en Frans in de richting Moderne Wetenschappen in het ASO is immers veel hoger dan het niveau van deze vakken in de richtingen Sociale en Technische wetenschappen, Handel en Handel-Talen in het TSO.

Bovendien beslaan beide vakken minder uren in voornoemde richtingen van het TSO.

6. In de TSO-richting Handel in een school van de Vlaamse gemeenschap beslaat het vak Frans in de basisvorming in het 1^e jaar van de 2^e graad slechts twee uur en beslaat het vak wiskunde slechts drie uur.

In het keuzegedeelte heeft zulke school de keuze om een extra uur te voorzien voor Frans of een extra uur voor Engels.

Een leerling die deze richting volgt, zal dus maximaal drie uur Frans per week hebben, en twee uur wiskunde per week.

Er is hic et nunc geen, minstens onvoldoende zekerheid dat Siebe, komende van een ASO-richting met vijf uur Wiskunde en vijf uur Frans volgende jaar ipso facto niet zou slagen in een TSO-richting van het gemeenschapsonderwijs met drie uur Frans en drie uur Wiskunde.

7. Hetzelfde geldt voor de TSO-richting handel in het vrij gesubsidieerd onderwijs.

In een TSO-richting Handel in het vrij gesubsidieerd onderwijs heeft een leerling in het 1^e jaar van de 2^e graad vier uur dan wel vijf uur Wiskunde en vier uur dan wel vijf uur Frans, afhankelijk van de school.

Er is momenteel evenmin enige, dan wel voldoende zekerheid dat Siebe niet zou slagen in de TSO-richting Handel in het 1e jaar van de 2e graad in een school van het vrij gesubsidieerd onderwijs met vier uur Frans en vier uur Wiskunde aangezien het niveau van beide vakken in het TSO beduidend lager is dan in het ASO, én aangezien Siebe één uur minder Frans en Wiskunde zou hebben dan vorige schooljaar het geval was.

8. Er is tenslotte evenmin enige, dan wel voldoende zekerheid dat Siebe niet zou slagen in de TSO-richting Sociale-Technische wetenschappen in het 1e jaar van de 2e graad van zijn huidige school aangezien hij in deze richting drie uur Frans zou hebben en drie uur Wiskunde én het niveau van deze vakken beduidend lager zou zijn dan vorig schooljaar het geval was.

9. Conclusie: de delibererende klassenraad kon op basis van de resultaten door Siebe behaald in de ASO-richting Moderne Wetenschappen tijdens

het schooljaar 2015-2016 niet met voldoende zekerheid concluderen dat Siebe niet zal slagen in één van de drie voornoemde richtingen in het TSO. De clausulering voor deze drie richtingen is aldus manifest onterecht.

B. Geen remediëring voor Frans

1. Vanaf het begin van het schooljaar was het duidelijk dat Siebe problemen had met Frans.

In de vorderingsrapporten september-oktober en oktober-november behaalde hij nog telkens 59% voor Frans doch vanaf het syntheserapport Kerstmis (51%) ging het bergaf voor Frans.

In het vorderingsrapport januari-februari behaalde Siebe slechts 40% voor Frans.

In de volgende rapporten behaalde hij telkens een onvoldoende voor Frans.

2. In de vorderingsrapporten september-oktober en oktober-november was de attitude van Siebe voor Frans respectievelijk zeer goed (A) en goed (B) hetgeen duidelijk aantoonde dat hij meer dan voldoende gemotiveerd was om te slagen voor Frans.

Vanaf Kerstmis kreeg hij het echter voortdurend moeilijker met Frans wat zich uiteraard ook vertaalde in een lagere quotering van zijn attitude voor Frans.

Er werd Siebe echter nooit enige remediëring aangeboden voor Frans!

Dit staat in schril contrast met de verbintenis die de school in het schoolreglement op zich nam ten aanzien van leerlingen die problemen hebben/krijgen met een bepaald vak.

3. Luidens art. 2.3.5.1 van het schoolreglement speelt de klastitularis een ‘essentiële’ rol in de begeleiding van een leerling met problemen voor een bepaald vak, en dient hij mee de begeleiding van zulke leerling te coördineren.

Dit is bij Siebe nooit gebeurd!

Het tegendeel wordt niet aangetoond door de klassenraad.

Luidens dit artikel diende de klastitularis de afspraken met Siebe en zijn ouders bij te houden in het leerlingendossier.

Er werden echter door de klastitularis geen afspraken met Siebe of met [diens] ouders gemaakt inzake zijn problemen met het vak Frans.

Het schoolreglement werd aldus ter zake niet nageleefd door de klastitularis.

4. Luidens art. 2.3.5.2 van het schoolreglement komt de begeleidende klassenraad op geregelde momenten samen voor de bespreking van:

- de beginsituatie van iedere leerling bij de start van het schooljaar
- de resultaten van de examens
- de studiekeuze
- de attitude van de leerling

Voorts luidens dit artikel zoeken de leerkrachten onder de leiding van de klastitularis naar een passende vorm van begeleiding voor een leerling die probleem heeft met een bepaald vak.

Deze begeleiding kan bestaan in:

- het aanbieden van bijkomende taken
- het aanbieden van remediëringsoefeningen en van extra materiaal
- het voeren van individuele gesprekken

- hulp bij de studiemethode
- doorverwijzing naar het CLB

5. Geen enkele van deze begeleidingsvormen werd ooit aangeboden aan Siebe hoewel het vanaf Kerstmis duidelijk was dat hij zonder intense begeleiding met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet zou slagen voor Frans.

De leerkracht Frans heeft nooit gezocht naar een passende vorm van begeleiding van Siebe.

Het tegendeel wordt niet aangetoond.

6. Het enige dat de klassenraad ‘aanbood’ was een korte nota bij het syntheserapport Kerstmis waarin vermeld werd dat de klassenraad gezocht had naar de oorzaken van de tekorten in hoofde van Siebe voor Wiskunde en Frans en dat dit onderzoek resulteerde in de volgende conclusies [...]:

- De hoofdoorzaak was de studiehouding van Siebe: hij studeerde te weinig of op een foute wijze
- Siebe aanvaardde te weinig tips van leerkrachten

Dit kan uiteraard onmogelijk als een ernstige begeleidingsvorm gekwalificeerd worden.

Waarom ging [de] klassenraad niet na hoe en waarom Siebe op een foute wijze studeerde?

Waarom werd door de klassenraad niets ondernomen om Siebe te leren op een correcte wijze te studeren?

Blijkbaar werden er enkel maar ‘tips’ gegeven door de leerkrachten aan Siebe. Het geven van een tip kan uiteraard niet beschouwd worden als een ernstige vorm van remediëring.

Wat de verbintenis betreft van de klassenraad, uitdrukkelijk opgenomen in het schoolreglement, tot het aanbieden van een ernstige en doeltreffende begeleiding aan een leerling met problemen voor Frans, is de klassenraad zwaar tekort geschoten.

7. Dat er voor een leerling met problemen voor een hoofdvak van vijf uur per week geen enkele begeleiding werd aangeboden is onaanvaardbaar en is een manifeste schending van het schoolreglement.

Dat Siebe onvoldoende haalde voor Frans is dus niet enkel zijn verantwoordelijkheid, doch tevens en vooral de verantwoordelijkheid van de klassenraad in het algemeen en de klastitularis en de vakleerkracht Frans in het bijzonder.

C. In feite ook geen remediëring voor Wiskunde

1. Reeds vanaf het eerste rapport behaalde Siebe een onvoldoende voor Wiskunde.

Dit bleef zo tot het einde van het schooljaar.

2. Het was dus voor de klastitularis, voor de begeleidende klassenraad en voor de vakleerkracht Wiskunde vanaf de start van het schooljaar duidelijk dat Siebe ruime extra begeleiding diende te krijgen voor wiskunde.

Ook Wiskunde was een hoofdvak van 5 uur per week.

3. De enige begeleiding die aangeboden werd, was dat Siebe de lessen Wiskunde voortdurend schriftelijk diende in te oefenen met behulp van een kladschrift en dat dit kladschrift zou opgevolgd en regelmatig nagekeken worden door de vakleerkracht Wiskunde.

Dit gebeurde bij brief dd. 18.12.2015 [...].

4. Aangezien het resultaat van Siebe voor Wiskunde op het rapport januari-februari 2016 nog slechter was dan voordien, was het op dat [ogenblik] duidelijk dat deze erg beperkte begeleidingsvorm voor Wiskunde onvoldoende was, en dat dringend bijkomende begeleiding noodzakelijk was.

Deze bijkomende begeleiding werd echter niet aangeboden.

5. De wel aangeboden begeleiding werd echter niet, dan wel onvoldoende nagekeken door de aangeduide vakleerkracht.

Dit blijkt ontegensprekelijk uit het commentaar van de klastitularis bij het vak Wiskunde op het vorderingsrapport april-mei waarin hij zich de vraag stelde of Siebe nog voldoende schriftelijk studeerde aan de hand van het kladschrift.

Indien het kladschrift van Siebe regelmatig zou zijn nagekeken door de aangeduide leerkracht, zoals afgesproken was, zou de klastitularis deze vraag immers niet gesteld hebben.

Dan wist hij reeds het antwoord op deze vraag via zijn collega van Wiskunde.

Ook wat de vereiste begeleiding voor het vak Wiskunde betreft, is de klassenraad in het algemeen en de klastitularis en vakleerkracht in het bijzonder zwaar tekort geschoten in de verbintenissen die aangegaan werden in het schoolreglement.

D. Eindconclusies

1. Siebe verdient ongetwijfeld de mogelijkheid om tijdens het volgende schooljaar aan te tonen dat hij de richting Handel, Handel-Talen of Sociale en Technische wetenschappen in het TSO aankan.

Zijn huidig eindresultaat biedt geen, dan wel onvoldoende zekerheid dat hij deze richtingen niet zou aankunnen.

Het niveau van de vakken Wiskunde en Frans zijn in voornoemde TSO-richtingen veel lager dan in de ASO-richting Moderne Talen.

Bovendien beslaan deze vakken in de betrokken TSO-richtingen minder uren.

2. De resultaten van Siebe voor de overige vakken zijn voldoende tot goed. Zij zijn in elk geval niet van aard om nu reeds met voldoende zekerheid te concluderen dat Siebe voornoemde TSO-richtingen niet zal aankunnen zoals de delibererende klassenraad ten onrechte concludeerde.

3. Tenslotte is het zo dat ook de begeleidende klassenraad in het algemeen en de klastitularis en vakleerkrachten Frans en Wiskunde in het bijzonder, een verantwoordelijkheid dragen met betrekking tot de tekorten van Siebe voor Frans en Wiskunde aangezien de noodzakelijk[e] begeleiding niet (Frans), dan wel onvoldoende (Wiskunde) werd aangeboden aan Siebe.”

3.6. Op 13 juli 2016 deelt de voorzitter van het schoolbestuur mee dat het dossier door de beroepscommissie zal worden behandeld op 24, 25 of 26 augustus 2016 en dat de procedure voorziet in de mogelijkheid om het beroep mondeling toe te lichten.

3.7. Op 19 juli 2016 deelt de raadsman van verzoeker aan de verwerende partij mee dat verzoeker en zijn ouders in het buitenland op vakantie zijn van 20 tot 27 augustus 2016 en vraagt hij om de zitting van de beroepscommissie te laten plaatsvinden op 29, 30 of 31 augustus zodat zijn cliënten aanwezig kunnen zijn op de zitting van de beroepscommissie teneinde hun verweer te voeren.

3.8. Met een brief van 18 augustus 2016 deelt de voorzitter van de beroepscommissie aan verzoeker en zijn ouders mee dat de zitting zal plaatsvinden op 25 augustus 2016 en niet kan worden verplaatst. Ook wordt in deze brief vermeld dat indien zij zelf niet op de zitting aanwezig kunnen zijn, zij eventuele bijkomende relevante informatie schriftelijk of via hun raadsman aan de beroepscommissie kunnen meedelen “die elk element in alle sereniteit en objectiviteit zal overschouwen”.

3.9. Op 22 augustus 2016 deelt het schoolbestuur de samenstelling van de beroepscommissie mee aan verzoeker.

3.10. Op 26 augustus 2016, de dag na de zitting van de beroepscommissie, schrijft de raadsman van verzoeker aan de voorzitter van de beroepscommissie en de voorzitter van het schoolbestuur onder meer het volgende:

“Met het meeste respect voor uw expertise ter zake heb ik toch een aantal zaken vastgesteld tijdens en na de zitting die procedureelrechtelijk problematisch zijn.

3.

U deelde voorafgaandelijk mee aan mijn cliënten dat de beroepscommissie op 25.08.2016 zou bestaan uit 3 externe leden en 3 interne leden. U deelde tevens de namen mee van de leden alsmede hun hoedanigheid van intern of extern lid.

Teneinde het recht van verdediging van de leerling en zijn ouders te waarborgen, is het inderdaad ten eerste aangewezen dat er evenveel interne als externe leden zetelen in de interne beroepscommissie.

Ik stelde echter vast dat mevrouw [N.R.] (extern lid) niet aanwezig was tijdens de zitting.

De interne beroepscommissie was dus gisteren onregelmatig samengesteld. De regelgeving bepaalt voorts dat bij de stemming over de betrokken leerling het aantal stemgerechtigde interne leden en het aantal stemgerechtigde externe leden van de interne beroepscommissie gelijk moeten zijn.

Deze onregelmatige samenstelling van de interne beroepscommissie lijkt mij bijzonder problematisch te zijn in het licht van de rechtspraak ter zake van de Raad van State.

Als bijlage vindt u een uittreksel van een arrest van de Raad van State waarbij de beslissing van het schoolbestuur van een katholieke secundaire school om de delibererende raad niet terug samen te roepen, werd vernietigd omdat het schoolbestuur de wijziging tijdens het schooljaar van de samenstelling van de interne beroepscommissie niet had genotuleerd.

De Raad van State oordeelde dat om die reden de interne beroepscommissie, die uitspraak deed over een beroep van een leerlinge tegen een C-attest, onregelmatig was samengesteld, én dat deze onregelmatigheid ‘afkleurde’ op de eindbeslissing van het schoolbestuur die deze beslissing had gesteund op het advies van de interne beroepscommissie.

De tekortkoming waarover de Raad van State uitspraak deed, was beduidend minder ernstig dan de tekortkoming in huidig dossier. Niettemin werd de beslissing van het schoolbestuur vernietigd door de Raad van State.

4.

Ik werd tijdens mijn pleidooi tevens plotseling geconfronteerd met enkele stukken inzake remediëring voor Wiskunde en testen van Frans die mij voordien niet werden meegedeeld zodat ik niet de mogelijkheid had om deze voorafgaandelijk te bespreken met mijn cliënte en hierover standpunt in te nemen.

Ik heb deze stukken gisterenavond, na de pleidooien, besproken met mijn cliënte. Deze bespreking wierp een ander licht op de zaak en ik weet nu datgene wat ik gisteren niet kon weten omdat ik voordien geen kennis had van deze stukken. Ik kon dus gisteren ook niet repliceren.

De interne beroepscommissie zetelt intern in feite als een rechtscollege in eerste [en] laatste aanleg.

Een rechtscollege kan niet de raadsman van een partij confronteren met een stuk dat vooraf niet werd meegedeeld aan deze partij of aan zijn raadsman. Ook al is een partij in het bezit van zulk stuk dan nog dient vooraf meegedeeld te worden aan die partij dat er gebruik zal gemaakt worden van dit stuk tijdens de debatten zodat de betrokken partij als het ware niet ‘verschalkt’ wordt. Om die reden moet een partij steeds de inventaris van haar stukken voorafgaandelijk overmaken aan de andere partij zodat deze laatste weet welke stukken er zullen aangewend worden tijdens de debatten.

Dit is een elementair recht van verdediging.

5.

Om reden dat mijn cliënten gisteren met vakantie in het buitenland waren (een vakantie die reeds geruime tijd geleden werd geboekt) verzocht ik u enkele weken geleden om de zitting te verplaatsen naar volgende week zodat Siebe en zijn ouder(s) konden aanwezig zijn ter zitting van de interne beroepscommissie.

U deelde mij mee dat de zitting niet verplaatst werd naar volgende week omdat u geconfronteerd werd met een medische problematiek die u niet toeliet volgende week te fungeren als voorzitter van de interne beroepscommissie die ad hoc werd samengesteld door het schoolbestuur.

Het is onnodig te zeggen dat ik alle respect heb voor deze problematiek en dat ik hoop dat deze snel en volledig in orde komt.

Doch de regelgeving bepaalt uitdrukkelijk dat de beroepscommissie de ouder(s) en de leerling moet horen.

Op deze regel wordt geen enkele uitzondering voorzien door de wetgever.

Dit wordt tevens bevestigd door het VVKSO in haar cahier 2014-063:

‘De beroepscommissie moet de ouders en de leerling in kwestie horen. (...) Zij kunnen zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon.’

Het is echter niet omdat mijn cliënten door mij werden/worden bijgestaan dat de beroepscommissie ze niet moest horen.

De regelgeving bepaalt dat de beroepscommissie ad hoc wordt samengesteld door het schoolbestuur en dat het schoolbestuur onder de externe leden ad hoc een voorzitter aanduidt.

Het schoolbestuur had dus de mogelijkheid om rekening te houden met voornoemde medische problematiek en had een andere voorzitter kunnen aanduiden, in welk geval mijn cliënten wel konden gehoord worden.

Hun recht om gehoord te worden, werd dus niet gehonoreerd, hetgeen niet verzoenbaar is met hun recht van verdediging.

6.

Ik stelde tevens vast dat de verslaggever, die enkel als taak had een verslag van de zitting op te stellen en geen deel uitmaakte van de interne beroepscommissie, zich plotseling inhoudelijk mengde in het debat en mij confronteerde met informatie die hij tijdens de zitting had opgezocht op het internet.

Buiten het feit dat een verslaggever die geen deel uitmaakt van de beroepscommissie uiteraard niet inhoudelijk kan tussenkomen in het debat tussen de beroepscommissie en de raadsman van de leerling, werd ik opnieuw geconfronteerd met informatie die niet vooraf aan mij werd meegedeeld en waaromtrent ik dus geen onderzoek kon wijden, noch een standpunt kon innemen.

Ook hier werd het recht van verdediging van mijn cliënten niet nageleefd.”

3.11. Met een e-mail van 6 september 2016 bezorgt een afgevaardigde van het schoolbestuur een beslissing van 5 september 2016 van de beroepscommissie aan verzoeker en zijn raadsman.

3.12. Met een e-mail van 7 september 2016 deelt dezelfde afgevaardigde het volgende mee:

“U heeft gisteren de mededeling en de motivatie per e-mail ontvangen.

Door een materiële vergissing heeft u niet de definitief goedgekeurde motivatie ontvangen.

Deze vindt u nu in de bijlage terug, het is ook deze versie die u aangetekend is toegestuurd.

In vergelijking met de u verkeerdelijk per e-mail toegestuurde werkversie is de motivatie zelf niet meer gewijzigd.
Er zijn enkel tekstuele aanpassingen gebeurd.
Gelieve de motivatie uit de mail van 6 september 2016 als onbestaand te beschouwen en u te baseren op de versie in bijlage die u ook aangetekend zal ontvangen.”

In bijlage bij deze e-mail is de beslissing van de interne beroepscommissie gevoegd. De beroepscommissie beslist “om het oriënteringsattest B dat toelating geeft tot het volgende leerjaar, behalve in alle onderverdelingen ASO, Beeldende en architecturale kunsten KSO, Sociale en technische wetenschappen TSO, Technische-wetenschappen TSO, Industriële wetenschappen TSO, Handel TSO en Handel-talen TSO te handhaven”.

Deze beslissing is gemotiveerd als volgt:

“7.1 dat Siebe Pasteels in het schooljaar 2015-2016 in het tweede leerjaar van de eerste graad Moderne wetenschappen aanzienlijke tekorten behaalde voor Frans (39,8%) en wiskunde (38,4%);

7.2 dat Siebe Pasteels een algemeen gemiddelde behaalt van 54,6%;

7.3 dat analyse van de cijfers voor Frans aantonen dat Siebe Pasteels de desbetreffende basiskennis kennelijk onvoldoende beheerst;

- onderdeel kennis 1^e trimester: 21,5/60 ondanks het feit dat hier nog veel herhaling van het eerste jaar in zat

- onderdeel kennis 2^e trimester: 12/60

- onderdeel kennis 3^e trimester: 9/60

Voor het onderdeel kennis kan er gestudeerd worden. De leerstof wordt ook in de klas ingeoeffend. Leerlingen krijgen bovendien de mogelijkheid om wekelijks naar SOS-Français te gaan waar ze gratis extra uitleg krijgen van een vakleerkracht Frans.

- onderdeel vaardigheden 1^e trimester: 12,5/20

- onderdeel vaardigheden 2^e trimester: 9,5/20

- onderdeel vaardigheden 3^e trimester: 6,5/20

in het totaal maakt dit 14,1/60 en 9,5/20

7.4 dat analyse van de cijfers van wiskunde aantonen dat Siebe Pasteels de desbetreffende basiskennis kennelijk onvoldoende beheerst;

In functie van de mogelijkheid om de richtingen als Handel, Handel-talen of STW open te laten, werden de cijfers voor de basisleerstof apart berekend:

- basisleerstof eerste trimester: 37/75

- basisleerstof tweede trimester: 41/75

- basisleerstof derde trimester: 27,5/75

met als totaal: 46,9%

Ook het onderdeel getallenleer werd voor de 3 trimester[s] apart berekend omdat dit de meest essentiële leerstof is in functie van Handel, Handel-talen of STW

- getallenleer eerste trimester: 34,7%
- getallenleer tweede trimester: 50%
- getallenleer derde trimester: 46,9%

met als totaal: 46,9%

7.5 dat de school onder de middagactiviteiten elke week inhaallessen wiskunde en Frans heeft aangeboden; dat dit gecommuniceerd wordt via de schoolagenda (als onderdeel van het schoolreglement), via de titularis en via de valven; dat Siebe van dit aanbod geen gebruik gemaakt heeft;

7.6 dat omwille van het tekort voor wiskunde met Kerstmis, Siebe Pasteels verplicht werd om voor wiskunde te werken met een studieschrift; dat dit door de vakleerkracht gecontroleerd werd en door de ouders wekelijks geparafeerd; dat Siebe Pasteels met uitzondering van oktober en april nooit de oefeningen wiskunde maakte, die via Smartschool aangeboden worden;

7.7 dat na het tekort voor Frans met Pasen, Siebe Pasteels verplicht werd om schriftelijk te studeren; dat in het studieschriftje van Siebe Pasteels enkel onbenulligheden stonden als 'LOL' of 'Nassim was here';

7.8 dat de school zowel voor Frans als voor wiskunde remediëring en begeleiding heeft aangeboden, maar dat Siebe daar klaarblijkelijk geen passend gebruik heeft van gemaakt;

8. Gelet op het schrijven van meester Luc Forier d.d. 26 augustus 2016 waarin namens de verzoekers wordt aangekaart dat een aantal handelingen tijdens de zitting procedureel problematisch zouden zijn verlopen; dat de Beroepscommissie op deze bedenkingen het volgende formuleert:

8.1 Bedenking van dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen middels het schrijven van meester L. Forier omtrent de samenstelling van de Beroepscommissie: [...]

Antwoord van de Beroepscommissie:

De externe leden van de Beroepscommissie die doorgegaan zijn voor het Heilig Hartinstituut Heverlee waren telkens dezelfde. Als externe leden de heer [N.N.] (voorzitter), de heer [P.D.M.] en mevrouw [N.R.]. De interne leden varieerden naargelang de zitting. Voor de zitting over Siebe Pasteels waren de interne leden [R.H.], [K.G.] en [W.B.]. De voorzitter is de zitting begonnen met het doel en het functioneren van de Beroepscommissie toe te lichten waarna hij de leden vroeg zich voor te stellen. Aan de linkerzijde van de voorzitter, rechts voor meester Forier, zat mevrouw [N.R.] als extern lid. Zij heeft zich o.a. voorgesteld als lid van de ouderraad van het Heilig-Hartinstituut Heverlee. De Beroepscommissie kwalificeert de kwestieuze insinuatie als ongepast, daar niet enkel de Beroepscommissie maar ook de individuele leden van de Beroepscommissie zich ten volle bewust waren en zijn dat het eventueel ondertekenen van stukken van de Beroepscommissie door vermeende leden, aanleiding kan geven tot het invoeren van artikel 196 van het Strafwetboek.

8.2 Bedenking van dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen middels het schrijven van meester L. Forier omtrent de gebruikte stukken en de daaraan verbonden rechten van de verdediging:

[...]

Antwoord van de Beroepscommissie:

Het bedoelde document ter opvolging van de remediëring van het vak wiskunde (zie ook § 7.6) werd zeven maal aan de ouders gepresenteerd en door hen geparafeerd op 15 januari, 22 januari, 29 januari, 5 februari, 19 februari, 26 februari en op 4 maart van het jaar 2016.

Ook de documenten of het studieschrift (zie ook § 7.7) met betrekking tot het onderbouwen van de bewering dat Siebe de remediëring voor het vak Frans niet ernstig nam, hebben de ouders aangeboden gekregen zoals dat voor alle andere toetsen, testen en examens gebruikelijk is.

De bewering dat dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen noch hun raadsman kennis hadden van deze stukken, wijst dan ook eerder op een eenzijdig of gebrekkig onderbouwen van het ingestelde beroep dan dat het wijst op de schending van de rechten van verdediging. Voorts meent de Beroepscommissie dat er wellicht sprake kan zijn van een tergend en roekeloos geding aangezien de ouders voor beide vakken perfect op de hoogte waren van de bestaande documenten en dat zij met het oog op het ingestelde beroep hun raadsman correct en volledig hadden moeten inlichten.

8.3 Bedenking van dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen middels het schrijven van meester L. Forier omtrent het niet verdagen van de zitting en de daaraan verbonden schending van de rechten van verdediging:

[...]

Antwoord van de Beroepscommissie:

Op 6 juli 2016 hebben de verzoekers, dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen, kennelijk in overleg met hun raadsman beroep aangetekend.

Per aangetekend schrijven d.d. 13 juli 2016 ontvingen de verzoekers per adres van hun raadsman L. Forier een brief van de heer [R.H.], voorzitter van het schoolbestuur, met de mededeling dat het ingediend beroep goed was ontvangen en dat de zitting zou doorgaan op 24, 25 of 26 augustus 2016.

Op 19 juli 2016 hebben de verzoekers per aangetekende brief gevraagd om de zitting te laten doorgaan op 29, 30 of 31 augustus. De dato 18 augustus hebben verzoekers per aangetekend schrijven én per mail de uitnodiging ontvangen voor de zitting van 25 augustus 2016 te 18u30.

Op 25 augustus zijn de verzoekers middels hun raadsman op de Beroepscommissie verschenen.

Vermits zowel het Decreet als de Memorie van toelichting bij het Decreet 26 maart 2014 houdende diverse maatregelen betreffende de rechtspositie van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs en betreffende de participatie op school, enkel stipuleren dat de Beroepscommissie het hoorrecht en de discretie respecteert;

terwijl vaste rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen [...] aangeeft dat in deze niet de rechten van verdediging in het geding zijn – waaraan wordt geappelleerd door de verzoekers – maar wél het recht om gehoord te worden, omdat dit beroep niet kan worden beschouwd als een tuchtzaak;

en tenslotte omwille van de meerdere mondelinge en schriftelijke verwijzingen gemaakt door de verzoekers en/of hun raadsman naar intense overlegmomenten tussen de verzoekers en hun raadsman;

is de Beroepscommissie van oordeel dat de verzoekers hun standpunten in de gegeven omstandigheden wel degelijk hebben kunnen verwoorden, toelichten en verduidelijken. Bovendien is de Beroepscommissie van oordeel dat zij zich van de standpunten van de verzoekers heeft kunnen vergewissen en dat de Beroepscommissie die standpunten in ex aequo et bono ter harte heeft genomen.

8.4 Bedenking van dhr. en mevr. Pasteels-Thijssen middels het schrijven van meester L. Forier omtrent de tussenkomst van de notulist – een niet stemgerechtigd lid – in de debatten:

[...]

Antwoord van de Beroepscommissie:

Op het einde van het debat heeft de notulist – dhr. [J.V.] – via de voorzitter gevraagd of hij de volgende vraag mocht stellen aan meester Forier omdat de raadsman het document waarnaar hij in zijn toelichting [verwees] niet kon of wilde overhandigen aan de Beroepscommissie: ‘Van waar komt de informatie dat in het gemeenschapsonderwijs de richting Handel en Handel/Talen in het eerste leerjaar van de tweede graad wordt ingericht met 2u wiskunde. In de lessentabellen van het GO die op het internet gepubliceerd [zijn] kan ik dat immer[s] niet terug[...]vinden.’

Meester Forier repliceerde dat hij documenten – waarop melding van een curriculum met slechts 2u wiskunde – van het internet had gedownload. De interne leden van de Beroepscommissie hebben meester Forier erop gewezen dat de leerplannen bestaan uit enerzijds een basisvorming met 2u wiskunde en anderzijds uit een specifiek complementair deel met 1u wiskunde. De Beroepscommissie merkt op dat meester L. Forier noch de verzoekers tot op heden enig document aan de Beroepscommissie hebben bezorgd waaruit zou blijken dat er ergens een school bestaat die de studierichting Handel TSO, Handel-Talen TSO of Sociale en technische Wetenschappen TSO zou inrichten met 2u wiskunde.

De Beroepscommissie oordeelt dan ook dat de vraag naar opheldering uit monde van de notulist – na toezegging van de voorzitter – niet kan worden beschouwd als een procedurele fout maar als een element van een grondige queeste naar objectieve en correcte informatie.”

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Nadere omschrijving van het voorwerp van de vordering

4. Verzoeker heeft een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid ingediend tegen twee “beslissingen” van de beroepscommissie, die beide dateren van 5 september 2016.

5. Anders dan verzoeker het ziet, zijn aan hem op het eerste gezicht geen twee beslissingen, maar wel twee versies van eenzelfde beslissing meegedeeld, de ene met een e-mail van 6 september 2016, de andere met een e-mail van 7 september 2016 en een aangetekende brief van 6 september 2016. Beide versies stemmen niet woordelijk overeen.

In een e-mail van 7 september 2016 heeft de verwerende partij voor die onderscheiden versies en de miscommunicatie daarover een verklaring gegeven en heeft zij gevraagd om de aan verzoeker met de e-mail van 6 september 2016 meegedeelde beslissing als “onbestaand” te beschouwen. Die versie zou, volgens de verwerende partij, “niet de definitief goedgekeurde motivatie” bevatten. Aldus lijkt te moeten worden geoordeeld dat deze niet-definitieve versie niet op ontvankelijke wijze het voorwerp van een beroep bij de Raad van State kan uitmaken.

Wanneer hierna aan de “bestreden beslissing” wordt gerefereerd, wordt dus bedoeld de beslissing van 5 september 2016 in de versie zoals die aan verzoeker per aangetekende brief van 6 september 2016 en met een e-mail van 7 september 2016 is meegedeeld.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

6. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

VI. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

7.1. Het eerste middel is geput uit de “[s]chending van het gezag van gewijsde – Onregelmatige samenstelling van de beroepscommissie – Schending van artt. 785, lid 1 en 779, lid 1 Ger.W”.

7.2. In een *eerste middelonderdeel* – schending van het gezag van gewijsde – voert verzoeker aan dat de beroepscommissie op dezelfde dag twee verschillende beslissingen heeft opgesteld die beide ondertekend werden door de leden van de beroepscommissie. Het is volgens verzoeker evenwel aan een “rechtsprekend orgaan” niet toegelaten “de zaak [...] naar zich terug te roepen en een nieuwe uitspraak te bevelen”, “laat staan zijn eigen vonnis voor niet bestaande verklaren”. Hij besluit dat “[a]ls gevolg van het gezag van gewijsde [...] de rechtsmacht van de interne beroepscommissie volledig [was] uitgeput na haar eerste beslissing” en dat “[d]e tweede beslissing [...] dus nietig [is]”.

7.3. In een *tweede middelonderdeel* voert verzoeker aan dat de over hem oordelende beroepscommissie onregelmatig was samengesteld. Tijdens de hoorzitting is de verslaggever, die geen deel uitmaakte van de beroepscommissie “plotseling zonder toelating of akkoord van de voorzitter van de beroepscommissie inhoudelijk tussen[gekomen] in de debatten”: “[h]ij confronteerde de raadsman van [verzoeker] plotseling met informatie over het lessenaanbod in het TSO die hij tijdens de zitting via zijn laptop had opgezocht op het internet”, waarop hij “ten gronde een discussie aan[ging] met de raadsman van [verzoeker].” Daardoor heeft de verslaggever, aldus verzoeker, “gedurende een tiental minuten” deel uitgemaakt van de beroepscommissie. Het antwoord van de beroepscommissie op zijn grief daaromtrent, “verbaast” verzoeker. Hij betwist dat die verslaggever “via [de] voorzitter” “had gevraagd of hij een bepaalde vraag mocht stellen”. Alleszins

bevestigt dit antwoord van de beroepscommissie de tussenkomst van de verslaggever.

7.4. In een *derde middelonderdeel* voert verzoeker de schending aan van de artikelen 785, eerste lid, en 779, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek. In essentie betoogt verzoeker dat één van de externe leden van de beroepscommissie, N. R. niet aanwezig was op de hoorzitting van 25 augustus 2016 en dat die commissie dus niet rechtsgeldig was samengesteld. Hij voegt daar, samengevat, nog aan toe dat de handtekeningen van datzelfde commissielid die voorkomen op de twee versies van de bestreden beslissing erg van elkaar verschillen, dat de vraag rijst of ze wel door dezelfde persoon zijn geplaatst, maar dat hoe dan ook “[é]én van deze personen [...] de zitting van [de beroepscommissie] sowieso niet [heeft] bijgewoond”.

Beoordeling

8. Het eerste middelonderdeel, waarin verzoeker de “schending van het gezag van gewijsde” aanvoert, steunt volkomen op de, op het eerste gezicht, foutieve vooronderstelling dat de beroepscommissie een “rechtsprekend orgaan” is. De beroepscommissie, zoals die in artikel 123/15 en volgende van de Codex Secundair Onderwijs door de decreetgever is geconcipieerd, is, zo lijkt, een orgaan van actief bestuur. Het is “een – naar samenstelling en bevoegdheden – opgevalueerde beroepscommissie” (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2421/6, 5) met “volheid van bevoegdheid” (*Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2421/1, 27). Aan zo een orgaan van actief bestuur is het, bijvoorbeeld, toegestaan, onder voorwaarden, om een eerdere beslissing op te heffen of zelfs in te trekken. Waarom het hem dan verboden zou zijn een zending die vanuit een materiële vergissing is gebeurd, terug te roepen of ze “voor onbestaande” te doen beschouwen, verduidelijkt verzoeker niet.

9. Het eerste middelonderdeel is niet ernstig.

10. In een tweede middelonderdeel – “onregelmatige samenstelling van de beroepscommissie” – bekritiseert verzoeker de tussenkomst van de verslaggever tijdens de hoorzitting van de beroepscommissie, terwijl die verslaggever geen lid was van de beroepscommissie.

Hiervóór is erop gewezen dat de beroepscommissie een orgaan van actief bestuur is, waaraan de volle hervormingsbevoegdheid is opgedragen om in laatste – administratieve – aanleg te beslissen. Zoals in elke administratieve beroepsprocedure waarbij aan het beroepsorgaan de volle hervormingsbevoegdheid wordt opgedragen om in laatste aanleg te beslissen. Door de devolutieve werking van het beroep heeft de beroepscommissie de beslissingsmacht over de zaak in haar geheel verworven. Ze oefent die uit op dezelfde wijze als de klassenraad – als ware zij zelf een klassenraad – en is overigens niet beperkt tot het hanteren van louter wettigheidsargumenten. Als administratief beroepsorgaan – orgaan van actief bestuur dus, en geen rechtscollege – mag de beroepscommissie zowel de wettigheid als de opportuniteit van de beslissing onderzoeken. Zij moet de zaak voorts onderzoeken op grond van al de feitelijke gegevens die haar zijn voorgelegd.

Artikel 123/13, § 2, derde lid, 4°, van de Codex Secundair Onderwijs verleent de beroepscommissie daartoe de ruimste bevoegdheden: zij “beslist autonoom over de stappen die worden gezet om tot een gefundeerde beslissing te komen”, waarbij uitdrukkelijk maar niet limitatief het horen van leden van de klassenraad en het opleggen van bijkomende proeven of opdrachten worden vermeld.

In het licht van die bijzonder ruime bevoegdheden van de beroepscommissie – waaronder dus bijvoorbeeld ook het horen van personen – valt op het eerste gezicht niet in te zien hoe de tussenkomst van de directeur leerlingenadministratie over “het lessenaanbod in het TSO” tijdens de hoorzitting die directeur plots tot lid van de beroepscommissie zou maken, laat staan de wettigheid van de thans bestreden beslissing in het gedrang kan brengen. Temeer daar de

bestreden beslissing niet tijdens de hoorzitting van de beroepscommissie is genomen, maar voortvloeit uit beraadslagingen na de hoorzitting op 25 augustus 2016 en 5 september 2016. Dat de betrokken directeur leerlingenadministratie bij die beraadslagingen een beslissende invloed heeft gehad, beweert verzoeker dan weer niet, zo lijkt, laat staan dat hij het op aannemelijke wijze aantoont.

Het oordeel van de beroepscommissie dat “de vraag naar opheldering uit monde van de notulist – na toezegging van de voorzitter – niet kan worden beschouwd als een procedurele fout maar als een element van een grondige queeste naar objectieve en correcte informatie”, lijkt overigens volstrekt met die ruime onderzoeksbevoegdheid van de beroepscommissie te sporen.

11. Het tweede middelonderdeel is niet ernstig.

12.1. In het derde middelonderdeel gaat verzoeker er andermaal ten onrechte vanuit dat de beroepscommissie een rechtsprekend orgaan is. Van een schending van de bepalingen van artikel 785, eerste lid, en artikel 779, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek kan dan ook op het eerste gezicht geen sprake zijn.

12.2. Blijft dan de vraag naar de aan- of afwezigheid van N. R. op de hoorzitting van de beroepscommissie.

De raadsman van verzoeker heeft pas de dag na de hoorzitting de afwezigheid van het betrokken extern lid ter sprake gebracht bij de voorzitters van de beroepscommissie en van het schoolbestuur. In de bestreden beslissing heeft de beroepscommissie op die grief als volgt geantwoord:

“De externe leden van de Beroepscommissie die doorgedaan zijn voor het Heilig Hartinstituut Heverlee waren telkens dezelfde. Als externe leden de heer [N.N.] (voorzitter), de heer [P.D.M.] en mevrouw [N.R.]. De interne leden varieerden naargelang de zitting. Voor de zitting over Siebe Pasteels waren de interne leden [R.H.], [K.G.] en [W.B.]. De voorzitter is de zitting begonnen met het doel en het functioneren van de Beroepscommissie toe te lichten waarna hij de leden vroeg zich voor te stellen. Aan de linkerzijde van de voorzitter, rechts voor meester Forier, zat mevrouw [N.R.] als ex-

tern lid. Zij heeft zich o.a. voorgesteld als lid van de ouderraad van het Heilig-Hartinstituut Heverlee. De Beroepscommissie kwalificeert de kwestieuze insinuatie als ongepast, daar niet enkel de Beroepscommissie maar ook de individuele leden van de Beroepscommissie zich ten volle bewust waren en zijn dat het eventueel ondertekenen van stukken van de Beroepscommissie door vermeende leden, aanleiding kan geven tot het invoeren van artikel 196 van het Strafwetboek.”

Door deze beslissing, inbegrepen de zonet aangehaalde verklaring, te ondertekenen, hebben de zes leden van de beroepscommissie de aanwezigheid van N.R. op de hoorzitting van de beroepscommissie van 25 augustus 2016 bevestigd.

Op de terechtzitting gevraagd of verzoeker de beslissing van de beroepscommissie op dit punt van valsheid heeft beticht, heeft de raadsman van verzoeker die vraag ontkennend beantwoord. Aangezien verzoeker in gebreke blijft om die beslissing van de beroepscommissie ook daadwerkelijk in rechte van valsheid te betichten voor de bevoegde rechter, moet de feitelijke juistheid van de bestreden beslissing onverkort worden aangenomen.

13. Het derde middelonderdeel is niet ernstig.

14. Het eerste middel is in zijn geheel niet ernstig.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

15. Het tweede middel is geput uit de “[s]chending van de rechten van de verdediging”.

Verzoeker wijst erop dat hij gevraagd had om de hoorzitting van de beroepscommissie met één week uit te stellen wegens verblijf in het buitenland. De beroepscommissie is hierop niet willen ingaan. Nochtans verplicht “artikel 123/17, § 2, 3°, 3°” van de Codex Secundair Onderwijs, de beroepscommissie

‡CJJQPFDEA-BCGFGIV‡

ertoe om hem en zijn ouders te horen, zo stelt verzoeker. Het is voorts vaste rechtspraak van het Europees Hof van Justitie dat het recht om gehoord te worden integraal deel uitmaakt van de rechten van verdediging. Achteraf is gebleken dat de voorzitter van de beroepscommissie om medische redenen niet kon aanwezig zijn op een hoorzitting één week later dan voorzien. Het schoolbestuur had alsdan wel de mogelijkheid om de voorzitter van de beroepscommissie te vervangen. Dat was, steeds volgens verzoeker, zelfs noodzakelijk om het hoorrecht te respecteren. De beroepscommissie ontkent in de bestreden beslissing ook niet dat verzoekers hoorrecht werd geschonden. Het enige verweer dat zij daartegen inbrengt, namelijk dat het hoorrecht niets van doen heeft met de rechten van verdediging en dat die rechten van verdediging niet werden geschonden, is “juridisch onzinnig”.

Beoordeling

16.1. Ook in het tweede middel lijkt verzoeker er – ten onrechte – van uit te gaan dat de beroepscommissie een rechtscollege is.

16.2. In de mate dat verzoeker met “de rechten van de verdediging”, de rechten van verdediging als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur zou bedoelen, dient op het eerste gezicht vastgesteld te worden dat deze niet van toepassing zijn op de verhaalmogelijkheid tegen een evaluatiebeslissing. Die verhaalmogelijkheid is immers uitdrukkelijk geregeld in de Codex Secundair Onderwijs.

In zoverre verzoeker de in die Codex Secundair Onderwijs ge-regelde hoorplicht bedoelt, dient op het volgende te worden gewezen.

Artikel 123/17, § 2, tweede lid, 3°, van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat “een beroepscommissie [...] de betrokken personen en de leerling in kwestie [hoort]”.

Verzoeker en zijn ouders zijn uitgenodigd voor de hoorzitting van 25 augustus 2016 van de beroepscommissie. Door vakantie in het buitenland,

zijn zij echter afwezig gebleven op die zitting. Zij hebben, via hun raadsman, gevraagd om de hoorzitting te verdagen naar een later tijdstip, maar daar is de beroepscommissie niet op ingegaan. Verzoekers raadsman is wel verschenen op de hoorzitting.

In het licht daarvan, verduidelijkt verzoeker niet in welke mate het feit dat hij of zijn ouders niet persoonlijk werden gehoord maar alleen hun raadsman, hem concreet heeft benadeeld. Het valt aan verzoeker toe om aan te geven welke argumenten hij of zijn ouders nog hadden willen doen gelden, die niet door zijn raadsman konden worden aangevoerd. Daarover laat verzoeker de Raad in het ongewisse.

17. Het tweede middel is niet ernstig.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

18.1. In het derde middel voert verzoeker de schending aan van “het zorgvuldigheidsbeginsel” en van “de motiveringsplicht”.

18.2. Verzoeker doet vooreerst gelden dat de delibererende klassenraad in zijn motivering voor het B-attest alleen heeft verwezen naar de tekorten voor Frans en wiskunde, maar niet aangaf waarom hij geen redelijke slaagkansen zag voor de richtingen handel en handel-talen. De redenen voor de clausuleringen in het TSO werden niet nader toegelicht.

18.3. Verzoeker betoogt voorts dat zijn moeder bij het overleg met de graaddirecteur uitdrukkelijk gevraagd heeft om verzoeker de kans te geven om te slagen middels bijkomende proeven. Op die vraag heeft de graaddirecteur, noch de beroepscommissie een antwoord gegeven.

18.4. Voor het vak Frans stelt de beroepscommissie alleen dat de analyse van de cijfers aantoont dat verzoeker de basiskennis kennelijk onvoldoende beheerst. Waarom verzoeker geen redelijke slaagkansen heeft in handel of handel-talen, verklaart de beroepscommissie niet. Hetzelfde geldt voor wiskunde. Nochtans is het niveau voor beide vakken in de bedoelde TSO-richtingen in een derde jaar “beduidend lager”.

18.5. Uit de bestreden beslissing blijkt evenmin, aldus verzoeker, dat de beroepscommissie, “minstens voor zichzelf”, heeft stilgestaan bij de mogelijkheid en effectiviteit van minder verregaande maatregelen, zoals remediërsinitiatieven voor wiskunde en Frans tijdens het volgende schooljaar of een formele waarschuwing voor beide vakken. Er wordt niet met grote omzichtigheid, omstandig en precies uiteengezet waarom de voorhanden zijnde resultaten toch de kansen van verzoeker determineren.

18.6. Ten slotte wijst verzoeker erop dat hij “[g]een, dan wel onvoldoende remediëring” mocht krijgen van de school.

Voor Frans werd verzoeker, samen met alle leerlingen van zijn klas, na Pasen verplicht om schriftelijk te studeren. Dat verzoeker die verplichting niet ernstig nam, had de vakleerkracht ertoe moeten aanzetten een gesprek met hem aan te gaan over de redenen daartoe. De remediëring werd nooit besproken met de ouders van verzoeker. Door hen niet te betrekken in deze problematiek heeft de leerkracht het probleem geminimaliseerd, zodat de ouders niet konden inschatten hoe groot het probleem wel was. De inhaallessen waarvan sprake in de bestreden beslissing, waren niet bekend aan de ouders van verzoeker. Hoe dan ook doet een en ander geen afbreuk aan het gebrek aan remediëring. Vrijblijvende opdrachten of bijlessen kunnen niet als een voldoende en afdoende remediëring worden beschouwd.

Voor wiskunde moest verzoeker vanaf januari een “kladschrift” gebruiken voor het inoefenen van de lessen. Dit schrift zou opgevolgd en regel-

matig nagekeken worden door de leerkracht wiskunde. Aangezien het resultaat voor het rapport januari-februari nog slechter was, moest duidelijk geweest zijn – voor de school – dat deze “erg beperkte begeleidingsvorm” onvoldoende was en dat dringend bijkomende begeleiding noodzakelijk was. Niet alleen is die bijkomende begeleiding er niet gekomen. Ook het nazicht liet te wensen over en gebeurde maar in een periode van iets meer dan anderhalve maand.

De beroepscommissie heeft dan weer niet onderzocht of de school is tekortgeschoten in haar begeleidingsplicht en evenmin heeft de commissie geantwoord op de grieven van verzoeker ter zake.

Beoordeling

19. Hiervóór is gewezen op de devolutieve werking van het administratief beroep tegen evaluatiebeslissingen, waardoor de beroepscommissie de beslissingsmacht over de zaak in haar geheel verwerft. Zij oefent die uit op dezelfde wijze als de klassenraad – als ware zij zelf een klassenraad. Haar beslissing komt ook in de plaats van de oorspronkelijke beslissing van de delibererende klassenraad.

Dat alles impliceert dan weer, zo lijkt, dat grieven die louter zijn gericht tegen de beslissing van de klassenraad in beginsel niet ontvankelijk zijn, bij gebrek aan belang. De beslissing van de beroepscommissie is immers in de plaats van de oorspronkelijke beslissing van de delibererende klassenraad gekomen. Het valt verzoeker toe om duidelijk te maken waarom in zijn geval anders zou moeten worden geoordeeld. Dat doet hij vooralsnog niet.

20. Hetzelfde geldt op het eerste gezicht ook voor de grief dat de graaddirecteur niet heeft geantwoord op de vraag van verzoekers moeder, tijdens het overleg, om bijkomende proeven op te leggen.

Dat de beroepscommissie die vraag eveneens onbeantwoord heeft gelaten, lijkt dan weer niet te hoeven verbazen. Het bezwaarschrift voor de beroepscommissie herhaalt dat verzoek om bijkomende proeven niet, maar nodigt de commissie integendeel uit om “het bestreden oriënteringsattest dd. 29.06.2016 te hervormen en aan [verzoeker] een nieuw oriënteringsattest B toe te kennen dat toelating verleent tot het volgende leerjaar zonder uitsluiting van de richtingen Handel TSO, Handel-Talen TSO en Sociale en Technische Wetenschappen TSO”.

Nog daargelaten dat alleen een door uitzonderlijke omstandigheden ingegeven vraag om bijkomende proeven een uitdrukkelijk antwoord van de school lijkt te verdienen – uitzonderlijke omstandigheden die verzoeker op het eerste gezicht nergens aanvoert – is het middel hoe dan ook niet ernstig.

21.1. Daarnaast voert verzoeker aan dat de beroepscommissie heeft nagelaten te onderzoeken of de onvoldoende jaarcijfers voor Frans en wiskunde een clausulering voor de TSO-studierichtingen handel en handel-talen konden verantwoorden.

21.2. Aan verzoeker is een oriënteringsattest B toegekend.

Luidens artikel 39, 2°, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ betekent een dergelijk oriënteringsattest B “dat de leerling het leerjaar met vrucht beëindigd heeft in de betrokken school en derhalve tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten, behalve in bepaalde onderwijsvormen en/of onderverdelingen”. Artikel 38, 1°, van hetzelfde besluit preciseert dat een leerling met vrucht een leerjaar beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

Die definitie doet vooralsnog aannemen dat de motivering van een B-atteest de redenen kenbaar moet maken waarom de leerling die het leerjaar

met vrucht heeft beëindigd en die bekwaam wordt geacht zijn studies verder te zetten in een volgend leerjaar, in de ogen van de beroepscommissie toch de toegang tot welbepaalde richtingen moet worden ontzegd.

21.3. Het toekennen van een B-attest vereist een ‘prospectief’ – dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend – onderzoek. De leerling is immers geslaagd, heeft de leerplandoelstellingen globaal ‘in voldoende mate’ bereikt en wordt geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel substitueert de beroepscommissie zich als het ware aan de delibererende klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dat schooljaar te oordelen.

Een klassenraad of een beroepscommissie kan op basis van de zwakke studieresultaten een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, of kan vakantietaken opleggen, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het zij herhaald, geslaagd is verklaard. De beroepscommissie die evenwel een B-attest toekent, verkiest in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

Een inschatting van de toekomstige studies van een leerling is echter geen nattevingerwerk. Een beroepscommissie moet haar ‘prospectieve’ beslissing om een B-attest uit te reiken des te meer steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. Een beroepscommissie die haar noodzakelijk ook deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar niet kan relateren aan de beschikbare objectieve gegevens van het dossier – in het bijzonder de bagage waarover de leerling thans beschikt – zou de grenzen van haar discretionaire bevoegdheid overschrijden.

22. Terwijl de objectieve gegevens van het leerlingendossier, in voorkomend geval aangevuld middels de eigen onderzoeksmogelijkheden waarover de commissie beschikt, de materiële grondslag moeten vormen waarop de beroepscommissie haar overtuiging steunt – namelijk dat de betrokken leerling geen redelijke slaagkansen heeft in welbepaalde richtingen – dient de commissie die overtuiging ook uitdrukkelijk te motiveren.

Daarbij komt nog, aangezien de leerling gebruik maakt van de door de decreetgever verleende verhaalmogelijkheid en hij aldus een samenkomst van de beroepscommissie uitlokt, dat de formelemotiveringsplicht ten volle betekenis krijgt omdat de beroepscommissie kennis moet nemen van de grieven van de leerling, ze moet beoordelen en ze moet beantwoorden.

Daarmee is niet gezegd dat de beroepscommissie noodzakelijk op elke grief afzonderlijk moet antwoorden. Wel is vereist dat de formele motivering er blijk van geeft dat de bezwaren van de leerling daadwerkelijk in overweging zijn genomen en in de nieuwe beoordeling zijn betrokken, dat de leerling begrijpt waarom die argumenten de beroepscommissie niet konden overtuigen en dat ten minste een uitdrukkelijke repliek volgt op de vragen die voor de leerling blijkens zijn beroepschrift van wezenlijk belang zijn en die, mochten ze terecht zijn gesteld, mogelijk tot een voor de leerling gunstiger resultaat leiden. Maar wat de commissie zeker niet mag doen, is de argumenten zonder meer terzijde laten.

23.1. Het voorgaande toegepast op de thans bestreden beslissing, leidt op het eerste gezicht tot het volgende.

23.2. De beroepscommissie motiveert de clausuleringen in het B-attest door te wijzen op “aanzienlijke tekorten [...] voor Frans (39,8%) en wiskunde (38,4%)” en een “algemeen gemiddelde [...] van 54,6%”, waarna de commissie nader ingaat op de “kennelijk onvoldoende” basiskennis voor Frans en wiskunde. De commissie betreft daarbij, om dat oordeel te staven en “[i]n functie van de mogelijkheid om de richtingen als Handel, Handel-talen of STW open te laten”, de

onderdelen ‘kennis’ en ‘vaardigheden’ van Frans om tot resultaten van 14,1/60 voor ‘kennis’ en 9,5/20 voor ‘vaardigheden’ te komen. Voor wiskunde komt de beroepscommissie uit op 46,9% voor de basisleerstof en eenzelfde percentage voor ‘getallenleer’, dit laatste zijnde “de meest essentiële leerstof [...] in functie van Handel, Handel-talen of STW”.

23.3. Hoewel een uitgebreidere motivering van de clausuleringen niet had misstaan, lijkt de motiveringsplicht ook afgezet te moeten worden tegen de door de leerling zelf aangevoerde argumenten en grieven. Verzoeker beperkt zich in zijn bezwaarschrift voor de beroepscommissie op het eerste gezicht ertoe, wat de – naar zijn oordeel – “onterechte clausuleringen” betreft, de enkele vergelijking te maken tussen het aantal uren Frans en wiskunde dat hij heeft gevolgd in het voorbije jaar en het aantal uren dat die vakken worden onderwezen in de studierichtingen TSO die wel zijn interesse kunnen wegdragen. Hij heeft het ook nog over een – niet nader gestaafd – “lager niveau” in het TSO.

Verzoeker lijkt dus niet te betwisten dat de tekorten “aanzienlijk” zijn.

De beroepscommissie van haar kant levert op het eerste gezicht dan weer voldoende inzicht waarom verzoeker toch de toegang tot de betrokken TSO-studierichtingen moet worden ontzegd, namelijk omwille van het gebrek aan basiskennis voor die vakken vanuit de eerste graad om een tweede graad, ook in die TSO-studierichtingen, aan te vatten. Dat betwist verzoeker op het eerste gezicht thans evenmin.

In die mate is het middel niet ernstig.

23.4. Voorts argumenteert verzoeker dat uit de bestreden beslissing “niet [blijkt] dat de beroepscommissie, minstens voor zichzelf, heeft stilgestaan bij de mogelijkheid en effectiviteit van minder verregaande maatregelen zoals reme-

diëringsinitiatieven voor Wiskunde en Frans tijdens het volgende schooljaar of een formele waarschuwing voor beide vakken”.

Hieruit leidt verzoeker af dat de beroepscommissie die afweging niet “voor zichzelf” heeft gemaakt. Maar waaruit verzoeker dit precies afleidt, verduidelijkt hij alvast niet. Mocht verzoeker bedoelen dat in de motivering van de bestreden beslissing daarvan geen enkel spoor is terug te vinden, dan volstaat het, zo lijkt het, erop te wijzen dat verzoeker er tijdens de beroepsprocedure ook niet zelf om heeft gevraagd, zodat vooralsnog moet worden aangenomen dat de weigering daartoe evenmin uitdrukkelijk moest worden toegelicht in de definitieve beslissing.

Ook in die mate is het middel niet ernstig.

23.5. Ten slotte verwijt verzoeker een gebrek aan remediëring in hoofde van de school.

Zoals de Raad van State daaromtrent al in tal van arresten heeft overwogen is het, in beginsel, één zaak of een leerling bewezen heeft de van hem verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als hij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die hem op de examens heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Zelfs indien een leerling de school terecht zou verwijten niet tijdig over problemen te hebben gecommuniceerd en geïnformeerd, niet in de passende begeleidings- of remediëringsmaatregelen te hebben voorzien of ze niet te hebben toegepast of aangepast, dan kan dat hoogstens betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van die leerling, maar kan zulks dit eindresultaat niet meer zo beïnvloeden dat het gunstiger wordt.

Er valt, met andere woorden, niet dadelijk in te zien hoe een eventuele tekortkoming in de begeleiding tijdens het schooljaar ertoe moet leiden het uiteindelijke resultaat als beter te evalueren dan wat er is geleverd.

Zo lijkt ook verzoeker het te zien, waar hij in zijn bezwaarschrift voor de beroepscommissie stelt dat “ook de begeleidende klassenraad in het algemeen en de klastitularis en vakleerkrachten Frans en Wiskunde in het bijzonder, een verantwoordelijkheid dragen met betrekking tot de tekorten van [verzoeker] voor Frans en Wiskunde aangezien de noodzakelijk[e] begeleiding niet (Frans), dan wel onvoldoende (Wiskunde) werd aangeboden”.

Verzoeker komt er op het eerste gezicht niet toe, met de nodige precisie, aan te tonen waarom voor hem uitzonderlijk van voormeld beginsel moet worden afgeweken, inzonderheid omdat de school tekortgeschoten zou zijn in welbepaalde vooraf gemaakte afspraken, waarbij dat falen daarenboven in een rechtstreeks oorzakelijk verband gebracht moet kunnen worden met de wettigheid van de bestreden beslissing.

Daargelaten of de verzuchtingen van verzoeker juist zijn, faalt het middel op het eerste gezicht in rechte en is het in die mate niet ernstig.

Ten overvloede kan nog worden opgemerkt dat tegen een beweerd gebrekkige begeleiding tijdig lijkt te moeten worden gereageerd en niet nadat de prestatie is geleverd.

23.6. Wat dan weer de beroepsprocedure betreft, heeft verzoeker maar belang bij een antwoord op een grief, indien dit antwoord kan bijdragen tot een gunstiger beoordeling. Om de hiervoor uiteengezette redenen lijkt dat niet het geval, zodat het uitblijven van een antwoord van de beroepscommissie op het argument van de gebrekkige begeleiding in die omstandigheden evenmin tot de vernietiging – en bij uitbreiding de schorsing – van de bestreden beslissing lijkt te kunnen leiden.

In die mate is het middel dus ook niet ernstig.

24. Het derde middel is in zijn geheel niet ernstig.

VII. Slotsom

25. Geen van de aangevoerde middelen is ernstig. Er is bijgevolg niet voldaan aan ten minste één van de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

VIII. De vordering tot het opleggen van voorlopige maatregelen

26. Uit de hiervóór uiteengezette redenen blijkt dat de grondvoorwaarde om de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid te kunnen bevelen, niet is vervuld. Om diezelfde redenen dient te dezen de vordering tot het opleggen van voorlopige maatregelen te worden afgewezen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vordering.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op een rolrecht van 200 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 29 september 2016, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Bruno Seutin,	staatsraad, waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Bruno Seutin